

Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen

Nykytila:

Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen saa perustan monesta eri säädöksestä (mm. terveydenhuoltolaki 1326/2010, sosiaalihuoltolaki 1301/2014, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki ja varhaiskasvatuslaki), mutta lakisääteisyystään huolimatta vanhemmuuden ja erityisesti parisuhteen tuen kattavuudessa on aukkoja ja alueellisia eroja. Tutkimusten perusteella parisuhteensa hyvinvoinnista tai omasta vanhemmuudestaan huolissaan olleista vanhemmista vain osa oli kokenut saavansa riittävästi apua ja tukea ongelmiinsa (Perälä & Halme 2014; Kanste ym. 2016).

Vanhemmuutta ja parisuhdetta vahvistavia työmuotoja on kehitetty viime vuosina sekä julkisella sektorilla (mm. perheen voimavarojen vahvistaminen neuvolan ja kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa) että järjestöjen ja seurakuntien toimesta. Sähköiset palvelut ovat kehittyneet nopeasti ja erilaiset nettivastaanotot, -ryhmät ja -luennot sekä chatit kattavat valtakunnallisesti koko maan ja tarjoavat helposti saavutettavaa vertaistukea ajasta ja paikasta riippumatta. Niiden hyödyntäminen julkisissa sote- palveluissa on kuitenkin vielä melko vähäistä ja valtakunnallisesti epätasaista.

Jotta lapsen hyvinvointi olisi varmistettavissa ja tarpeen mukaan vahvistettavissa, on vanhemmuutta ja parisuhdetta osattava tukea kattavasti lapsen eri elinympäristöissä. Lähtökohdaksi on asettava lapsi- ja perhelähtöisyys, mikä tarkoittaa lapsen ja perheen äänen vahvistamista kohtaamisen ja kuuntelemisen kautta.

Palveluja tulee kehittää siten, että ne tavoittavat lapset ja vanhemmat kattavasti ja tunnistavat vanhemmuuden tuen tarpeet erilaisissa elämäntilanteissa ja erilaisissa perheissä. Tämä edellyttää vanhemmuuden tuen tarjoamisen ja vastaanottamisen esteiden raivaamista ja palveluiden tunnettuuden parantamista niin lasten ja perheiden kuin aikuisten palveluissa.

Projektin tavoitteet:

- Parantaa vanhemmuuden ja parisuhteen tuen palveluiden kattavuutta ja alueellista yhdenmukaisuutta yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa
- Vahvistaa vanhemmuuden ja parisuhteen tukea osana alueelle muodostettavaa perhekeskustoimintamallia ja koulu lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena -mallia
- Parantaa palveluiden tunnettuutta erityisesti sähköisten palveluiden osalta
- Kehittää palveluiden integraatiota ja palveluiden sisältöjä tavalla, joka huomioi isien ja äitien tarpeet moninaisissa perheissä
- Raivata vanhemmuuden tuen tarjoamisen ja vastaanottamisen esteitä sekä ottaa käyttöön toimintakäytäntöjä, jotka edistävät osallisuutta ja moniammatillista yhteistyötä

Kehittämistoimenpiteet:

- Kartoitetaan alueella olevat vanhemmuuden ja parisuhteen tuen toimijat ja tuen muodot. Varmistetaan tuen kattavuus ja laaditaan suunnitelma katvealueiden kattamiseksi.
 - sähköiset palvelut
 - universaalit palvelut (yksilölliset sekä ryhmämuotoiset)

– erityispalvelut

- Varmistetaan, että alueen lapsi- ja perhepalveluissa tunnetaan tarjolla olevat palvelut sekä digitaalisten palveluiden ja vertaistuen muodot, ns. ”sähköinen perhekeskus”
- Varmistetaan, että aikuispalveluissa tunnetaan vanhemmuuden ja parisuhteen tuen muodot ja tarjotaan proaktiivisesti tukea mm. ”sähköisen perhekeskuksen” kautta. Vahvistetaan näissä palveluissa Lapset puheeksi -työtavan käyttöönottoa.
- Tuetaan koulutuksella ammattilaisten osaamista lasten ja perheiden kunnioittavaan kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen
- Vahvistetaan varhaiskasvatuksessa ja koulussa kasvatuksen kumppanuutta rakentavia yhteistyötapoja vanhempien kanssa
- Valitaan näyttöön perustuvat työmenetelmät, joilla vahvistetaan vanhemmuutta tilanteissa, joissa huoli lapseen liittyen on merkittävä

Lisätiedot:

Hanne Kalmari/STM hanne.kalmari@stm.fi

Jukka Mäkelä/THL jukka.makela@thl.fi

